

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomických věd**

**Komparace rozpočtového určení daní
v České republice a v Rakousku**

Jan Řezníček

**Bakalářská práce
2013**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan Řezníček**
Osobní číslo: **E100026**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**
Název tématu: **Komparace rozpočtového určení daní v České republice
a v Rakousku**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalant provede jednoduchou ekonomickou analýzu vývoje rozpočtového určení daní České republiky v období 2001 - 2011. Zaměří se dále na popis a zhodnocení rozpočtového určení daní v Rakousku. Součástí řešení bude komparace systémů rozpočtového určení daní v obou zemích, jejímž cílem bude poukázat na jejich rozdílnost či shodnost.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. Veřejné finance. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
PEKOVÁ, J. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2. vydání. Praha: ASPI, 2005. 555 s. ISBN 80-7357-052-1.
PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. vydání. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
ŠIROKÝ, J. Daně v Evropské unii. 1. vydání. Praha: Linde, 2006. 250 s. ISBN 80-7201-593-1.
Finanzausgleichsgesetz 2008 (FAG 2008), BGBl. I. Nr. 103/2007.
Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce:

Kořátková Stránská
Ing. Pavla Kořátková Stránská
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 18. září 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2013

Myšková
doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Volejníková
doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 9. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2013

Jan Řezníček

PODĚKOVÁNÍ:

Rád bych tímto způsobem poděkoval své vedoucí práce Ing. Pavle Kořátkové Stránské, Ph.D. za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce obsahuje jednoduchou ekonomickou analýzu vývoje rozpočtového určení daní České republiky v období 2001 - 2013. Dále zahrnuje popis a zhodnocení rozpočtového určení daní v Rakousku. Součástí řešení je komparace systémů rozpočtového určení daní v obou zemích, jejímž cílem je poukázat na jejich rozdílnost nebo shodnost.

KLÍČOVÁ SLOVA

daně, rozpočtové určení daní, daňový příjem, územní samospráva, územní rozpočet

TITLE

The comparison of tax assignment in the Czech Republic and Austria

ANNOTATION

Bachelor thesis contains a simple economic analysis of the development tax assignment in the Czech Republic in 2001 - 2013. Next it includes a description and evaluation of tax assignment in Austria. The solution is a comparison of tax assignment systems in both countries. The aim of this thesis is to show their differences or similarity.

KEYWORDS

taxes, tax assignment, tax revenue, local government, local budget

OBSAH

ÚVOD	10
1 FISKÁLNÍ FEDERALISMUS.....	11
1.1 MODEL Y FISKÁLNÍHO FEDERALISMU	11
1.2 KOMBINOVANÝ MODEL FISKÁLNÍHO FEDERALISMU.....	12
2 ROZPOČTY ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	14
2.1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	14
2.2 ROZPOČTY ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	15
2.2.1 <i>Funkce územního rozpočtu</i>	16
3 VÝVOJ ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ ČESKÉ REPUBLIKY V OBDOBÍ 2001 - 2011.....	19
3.1 DAŇOVÉ PŘÍJMY	19
3.2 MODEL RUD V LETECH 2001 - 2007.....	20
3.3 MODEL RUD V LETECH 2008 - 2012.....	25
3.4 NOVELA ZÁKONA RUD 2013	27
4 FINANCOVÁNÍ RAKOUSKÉ ÚZEMNÍ SPRÁVY	31
4.1 ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ V RAKOUSKU	32
4.1.1 <i>Sdílené daně</i>	32
4.1.2 <i>Obecní daně</i>	35
5 KOMPARACE SYSTÉMŮ ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ ČESKÉ REPUBLIKY A RAKOUSKA	37
ZÁVĚR.....	39
POUŽITÁ LITERATURA.....	40
SEZNAM PŘÍLOH	43

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Koefficienty velikostní kategorie obcí.....	22
Tabulka 2: Procentuální podíly krajů na procentní části celostátního hrubého výnosu daně ..	23
Tabulka 3: Struktura daňových příjmů obcí v letech 2001 - 2002	24
Tabulka 4: Koefficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů (od roku 2008)	26
Tabulka 5: Obce s nejvyšším nárůstem příjmů zaviněným novým RUD	27
Tabulka 6: Podíly počtu čtyř největších měst.....	27
Tabulka 7: Koefficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů (od roku 2013)	28
Tabulka 8: Stávající a navrhovaný model RUD	29
Tabulka 9: Rozdělení obcí podle obyvatel	31
Tabulka 10: Procentuální poměry výnosů z vybraných daní (v %)..	33
Tabulka 11: Podíly spolkových zemí a obcí na výnosu z daně z přidané hodnoty (v %)..	34
Tabulka 12: Velikostní kategorie obcí (období 2011 - 2014)	34
Tabulka 13: Nejvýnosnější sdílené daně plynoucí do obecních rozpočtů (2010)	35
Tabulka 14: Struktura obecních daní 2011 (bez Vídně)	36
Tabulka 15: Srovnání znaků veřejné správy ČR a Rakouska	37
Tabulka 16: Srovnávací tabulka RUD	38

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Plně centralizovaný model fiskálního federalismu	11
Obrázek 2: Plně decentralizovaný model fiskálního federalismu	12
Obrázek 3: Kombinovaný model fiskálního federalismu	12
Obrázek 4: Kombinovaný model fiskálního federalismu v České republice od r. 2001	13
Obrázek 5: Postavení územních rozpočtů v rozpočtové v ČR (zjednodušená forma).....	15
Obrázek 6: Vývoj daňových příjmů obcí a krajů v období 2001 - 2012	19
Obrázek 7: Vývoj daňových příjmů obcí a krajů na celkových příjmech (v %)	25
Obrázek 8: Průměrný výnos ze sdílených daní na obyvatele	30

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
RUD	Rozpočtové určení daní
Sb.	Sbírka zákonů

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá problematikou rozpočtového určení daní v České republice a v Rakousku a komparací obou systémů. V České republice (dále jen „ČR“) je toto téma velice aktuální, neboť od roku 2013 vstoupila v platnost novela (zákon č. 295/2012 Sb.) zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

V ČR představují příjmy z daní, vybírané státem a rozdělovány, rozhodující součást příjmů obcí (přes 50 %). Hlavním zákonem, stanovující přiděl daňových příjmů obcí a krajů, je zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Struktura těchto příjmů je u krajů a obcí velmi podobná, a proto je upravována shodně jedním zákonem.

Financování obcí v Rakousku upravuje finanční ústavní zákon z roku 1948. Ze zmiňovaného zákona vychází zákon o finančním vyrovnání všech správních úrovní, který je po vyjednávání periodicky schvalován na období 3 - 5 let.

Cílem práce je shrnutí vývoje rozpočtového určení daní České republiky, který prošel jen ve sledovaném období 2001 - 2013 řadou změn. Naproti tomu stojí rakouský model rozpočtového určení daní, jenž je téměř neměnný od roku 1948, kdy byl uzákoněn finanční ústavou. Z tohoto důvodu je vhodné oba systémy porovnat a zjistit silné stránky rakouského systému, z něhož by se Česká republika mohla inspirovat.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. V první je zmíněna problematika fiskálního federalismu, jímž se stanovuje především míra fiskální centralizace a decentralizace ve víceúrovňovém uspořádání rozpočtové soustavy. Druhá kapitola pojednává o rozpočtech územních samospráv a obecném vymezení územní samosprávy.

Ve třetí části je popsán vývoj rozpočtového určení daní České republiky od roku 2001, který je zachycen s nejdůležitějšími změnami. Čtvrtá kapitola je věnována jednak rakouské územní samosprávě a jednak financování rakouské územní samosprávy. V závěrečné části je provedena jednoduchá komparace systémů rozpočtového určení daní obou států.

1 FISKÁLNÍ FEDERALISMUS

Fiskální federalismus řeší problematiku optimálního přiřazování příjmů jednotlivým rozpočtům v rámci rozpočtové soustavy, která je víceúrovňová. Nevyužívá se pouze ve federativních státech, jak by se podle názvu mohlo zdát, ale také v unitárních státech. Fiskální federalismus řeší hlavně vztahy mezi ústřední vládou a nižšími vládními úrovněmi, rozdělení odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejných statků mezi úrovněmi fiskálního systému. [8] [13]

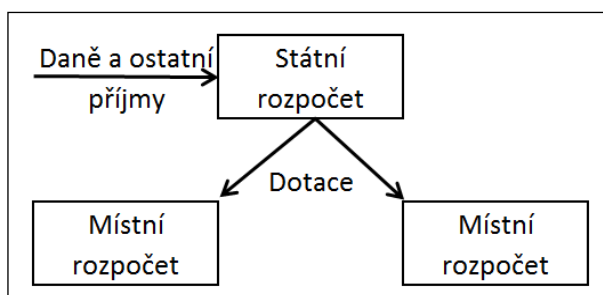
1.1 Modely fiskálního federalismu

Modely fiskálního federalismu se liší hlavně ve způsobu tvorby zdrojů na příjmové straně rozpočtů, což omezuje uspokojování potřeb na straně výdajů. Charakteristiku modelů nelze považovat za absolutní, neboť se ve své čisté formě vyskytují pouze teoreticky a dochází u nich k vývoji v čase. Modely jsou významné z hlediska zkoumání postavení míry samostatnosti územních samospráv. [13]

Fiskální federalismus se dělí jednak na model vertikální a horizontální, přičemž vertikální se dále větví na model centralizovaný, decentralizovaný a kombinovaný.

Horizontální federalismus se vyznačuje tím, že k finančním vztahům dochází mezi rozpočty jednotlivých vládních úrovní na horizontální linii. Mezi jednotlivými územími dochází k vyrovnávání potřebných finančních zdrojů, např. mezi obcemi. Vyznačuje se tedy principem solidarity. **Vertikální model** nechává jednotlivým úrovním vlád určitou fiskální autonomii a ponechává jim určitý prostor pro provádění nezávislé fiskální politiky.

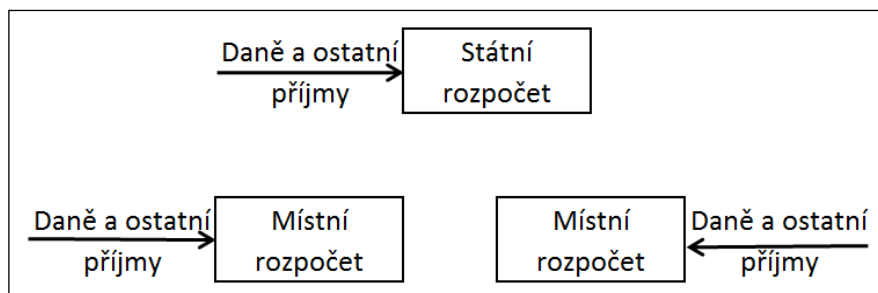
Jak už bylo výše uvedeno, vertikální model může být plně **centralizovaný** (viz obrázek 1), který se vyznačuje tím, že nejvíce příjmů plyne do státního rozpočtu, z něhož ústřední vládní úroveň přerozděluje určitou část příjmů do rozpočtů nižších vládních úrovní. Z čehož vyplývá velmi nízká míra finanční soběstačnosti místních samospráv.

Obrázek 1: Plně centralizovaný model fiskálního federalismu

Zdroj: upraveno podle [16]

V případě plně **decentralizovaného modelu** (viz obrázek 2) se předpokládá úplná míra finanční samostatnosti územních samosprávných celků, kde neexistují přerozdělovací procesy uvnitř rozpočtové soustavy. Z toho je patrné, že jde pouze o teoretický model, který se v praxi v čisté formě nevyskytuje. [10] [13]

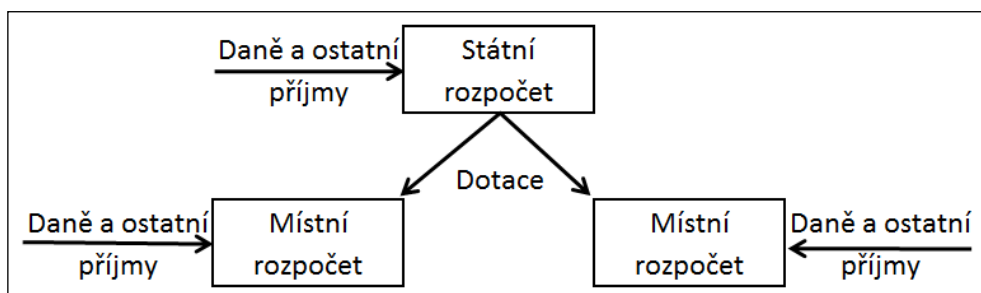
Obrázek 2: Plně decentralizovaný model fiskálního federalismu

Zdroj: upraveno podle [16]

1.2 Kombinovaný model fiskálního federalismu

Ve většině zemí se využívá kombinace vertikálního (centralizační a decentralizační prvky) a horizontálního modelu fiskálního federalismu. Na základě výše uvedeného vyplývá, že kombinovaný model fiskálního federalismu určitou výši veřejných příjmů centralizuje do ústředního (státního) rozpočtu a určitou výši těchto příjmů decentralizuje do rozpočtů územní samosprávy.

Jednotlivým vládním úrovním jsou vyčleněny vlastní daňové příjmy, kdy územním samosprávám jsou zpravidla poskytovány příjmy, jejichž výše je z hlediska rozpočtového roku nedostatečná a musejí být doplněny z vyššího rozpočtu formou dotace. Jedná se o daňové příjmy z místních a regionálních daní a další svěřené, případně sdílené daně. Přerozdělování mezi státem a územní samosprávou se tedy provádí kombinací rozpočtového určení daní a dotací. [9] Obecnou formu kombinovaného fiskálního federalismu ilustruje obrázek 3.

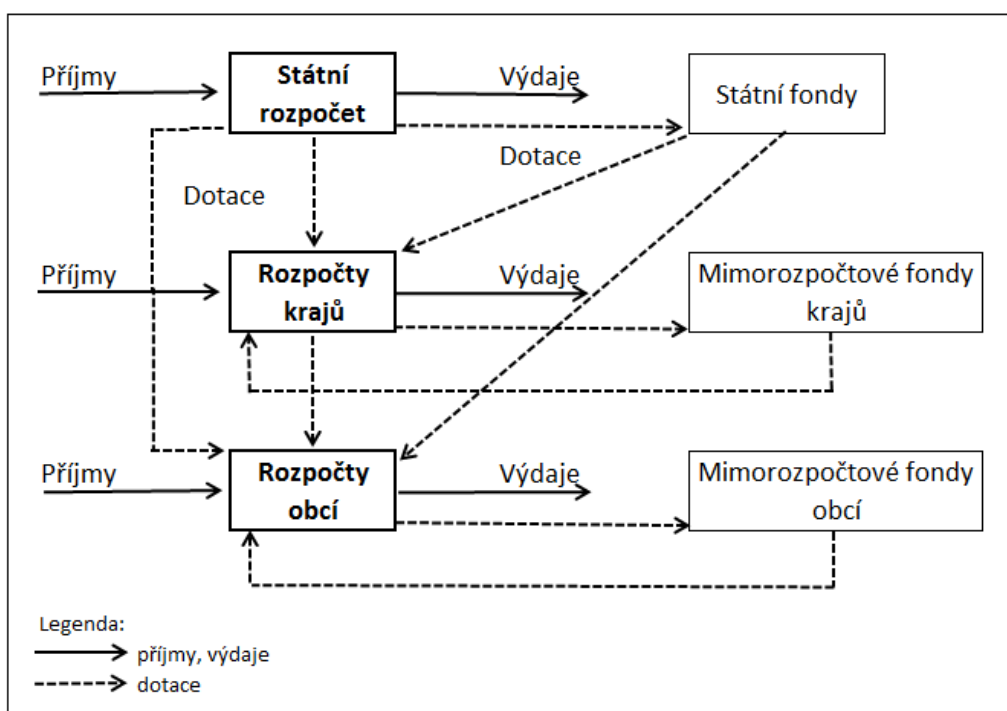

Obrázek 3: Kombinovaný model fiskálního federalismu

Zdroj: upraveno podle [16]

V ČR se využívá model označovaný jako kombinovaný model fiskálního federalismu s decentralizačními prvky. Rozpočtové určení daní (dále jen „RUD“) a fiskální vazby v rozpočtové soustavě jsou upraveny zákonem o rozpočtovém určení daní, zákony o rozpočtových pravidlech a zákon o státním rozpočtu na příslušný rok.

Nejvýnosnější daňové příjmy plynou do státního rozpočtu. Mezi takové příjmy patří důchodové daně, daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Od roku 1993 plyne do rozpočtů obcí významná část výnosu daně z příjmů jako sdílené daně a daň z nemovitostí jako svěřená daň. Tato změna přispěla k větší finanční soběstačnosti obcí. Nicméně ani v tomto modelu nejsou územní samosprávné celky zcela finančně soběstačné a na obrázku 4 je patrný příjem dotací. [11]

Obrázek 4: Kombinovaný model fiskálního federalismu v České republice od r. 2001

Zdroj: upraveno podle [10]

2 ROZPOČTY ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Současná právní úprava rozpočtů územních samospráv se nachází v zákonech č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů a zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Ve zmiňovaných zákonech jsou uvedena pravidla finančního hospodaření, a to republiková rozpočtová pravidla. [8]

Podle zákona č. 2000/250 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je rozpočet územního samosprávného celku finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu¹.

2.1 Územní samospráva

Územní samospráva se pojí k určitému území a zastupuje zájmy osob zde sídlících, přičemž na jednom území v tomtéž státě může působit více územních samospráv různých stupňů. Samospráva je projevem demokracie a decentralizace. Tradičním základním stupněm územní samosprávy je obec. Ve větších obcích může existovat i samospráva na úrovni městských částí. Naopak nad obcí může působit samospráva na úrovni vyšších územních samosprávných celků, a to i několika (okresů, krajů, provincií, oblastí, zemí apod.). [6]

Na území ČR existuje dvoustupňový systém, jehož základní jednotkou je obec. K roku 2013 se v ČR nachází 6 252 obcí, což je na tak malý stát neúměrně velký počet. Druhým a vyšším stupněm je potom kraj, jakožto vyšší územně správní celek. Ke konstitování krajů došlo ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Bylo vytvořeno čtrnáct vyšších územních samosprávných celků, a to hlavního města Prahy a třinácti krajů. Kraj má v porovnání s obcí menší objem samostatné působnosti, nicméně disponuje významnými působnostmi ve vztahu k celostátní legislativě a státní správě. [5]

Obec, dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, se vyznačuje jako základní územní samosprávné společenství občanů na územním celku vymezeném hranicí území obce. Je označena jako veřejnoprávní korporace s vlastním majetkem, se kterým hospodáří, má vlastní finanční prostředky a sestavuje vlastní rozpočet. Kraj nese, podle obdobného zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, stejná označení (veřejnoprávní korporace vlastníci majetek a má

¹ Rozpočtový výhled slouží ke střednědobému finančnímu plánování. Sestavuje se zpravidla na 2 - 5 let a obsahuje základní údaje o příjmech, výdajích, závazcích, pohledávkách, atd.

vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu). [13]

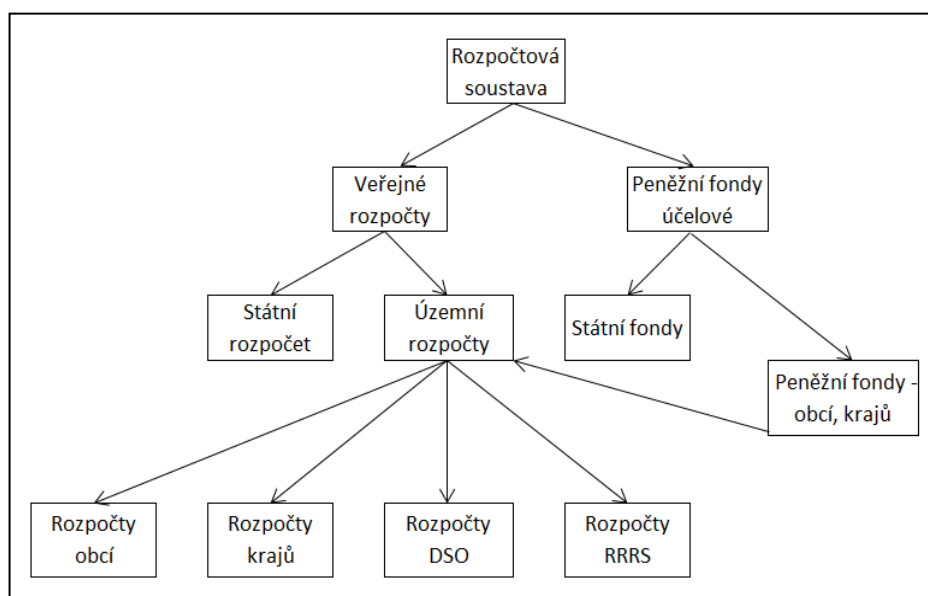
2.2 Rozpočty územní samosprávy

Rozpočty územních rozpočtů neboli místní rozpočty jsou hlavním nástrojem při realizování funkcí místních financí. Zmiňovaný rozpočet tvoří příjmy a výdaje. „Velikost a struktura příjmů vypovídají o fiskální samostatnosti, velikost a struktura výdajů jsou odrazem výdajové politiky dané obce“. [4]

Jednotlivé druhy veřejných rozpočtů jsou relativně samostatné, ačkoliv mezi nimi dochází k určitým finančním vztahům. Každá vládní úroveň a každý subjekt územní samosprávy má svůj rozpočet a je zodpovědný za hospodaření. Stupeň finanční soběstačnosti územní samosprávy zkoumá teorie fiskálního federalismu. [12]

Rozpočty územních samosprávných celků tvoří rozpočty obcí, krajů a dobrovolných svazků obcí a současně ještě rozpočty statutárních měst, rozpočet hlavního města Prahy a městských částí a městských obvodů. Tyto rozpočty mohou být také nazývány místními rozpočty.

Rozpočty územních samospráv jsou finančním plánem, jímž se řídí financování činností územního samosprávného celku. [8] Pro potřeby této práce budou sledovány rozpočty obcí a rozpočty krajů (tzn. územní rozpočty), jejichž postavení v rozpočtové soustavě znázorňuje obrázek 5.

Obrázek 5: Postavení územních rozpočtů v rozpočtové v ČR (zjednodušená forma)

Zdroj: upraveno podle [9]

Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je souhrn činností, které jsou důležité pro hospodaření územních samosprávných celků v daném rozpočtovém období. Nejprve je sestaven návrh rozpočtu na základě rozpočtového výhledu, což provádí výkonný orgán, zpravidla finanční odbor. Ve finančním výboru a v radě obce (kraje) se návrh projedná² a zastupitelstvo ho následně schválí. Během rozpočtového období pak následuje realizace (plnění územního rozpočtu) a průběžná kontrola. Po uplynutí rozpočtového období se sestaví přehled o skutečném vývoji plnění, projednání a následná kontrola. [9]

Při řízení rozpočtového procesu je důležité dodržovat určitá pravidla a zásady: [8]

- **Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu**, podle níž platí, že rozpočtové prostředky lze použít pouze v příslušném rozpočtovém roce, pro který byly schváleny.
- **Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtů**, podle které rozpočet vychází z analýzy hospodářských procesů, tedy schopnosti odhadnout možný budoucí vývoj. Výpočet zahrnuje i stanovení minimálních nutných příjmů a maximálních výdajů.
- **Zásada účelovosti** znázorňuje skutečnost, že peněžní prostředky daného rozpočtu musejí být vynaloženy pouze k účelům, pro které byly určeny. Jedná se o pokrytí nezbytných potřeb, k zajištění nerušeného chodu obce, aj.
- **Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu** je zajištěna rozpočtovou skladbou, kterou dosáhneme přehlednosti celé rozpočtové soustavy.
- **Zásada dlouhodobé vyrovnanosti**, která nám dává možnost využití krátkodobého deficitního financování podle záměrů finanční politiky.
- **Zásada publicity** znamená, že je rozpočet projednáván a schvalován veřejně, tzn. s volným přístupem občanů a tudíž i kontrolou ze strany obyvatelstva.

2.2.1 Funkce územního rozpočtu

Podstata a význam územního rozpočtu se projevuje v jeho funkcích. Na této úrovni je rozhodující **alokační funkce**. Touto funkcí dochází k zabezpečování veřejných statků prostřednictvím finančních prostředků soustředěných v územním rozpočtu. Financují se jimi různé potřeby v lokálním nebo v regionálním veřejném sektoru. Využívá se při řešení negativních externalit a podporuje pozitivní externality. [12]

² Případné připomínky těchto orgánů finanční odbor zpracuje do návrhu rozpočtu.

Další dvě funkce jsou na úrovni územních samosprávy omezeny. Jedná se o funkce redistribuční a stabilizační. **Redistribuční funkce** má za cíl přerozdělení finančních prostředků mezi obyvatelstvo a oblasti. Na úrovni místních samospráv se využívají zejména sociální výpomoci. Více se využívá na úrovni vyššího stupně územní samosprávy. Z krajských rozpočtů se finanční prostředky přerozdělují do rozpočtů obcí. Tím se může ovlivňovat rovnoměrný ekonomický a sociální rozvoj v obcích a regionech. **Stabilizační funkce** musí provádět ústřední vláda prostřednictvím státního rozpočtu. Místní úrovně vlád kvůli vzájemné propojenosti trhů nemohou efektivně řešit makroekonomické problémy.[10]

Na územní rozpočet je možné hledět z několika hledisek. Je decentralizovaným peněžním fondem, bilancí příjmů a výdajů, finančním plánem a nástrojem prosazování cílů lokální a regionální politiky.

Rozpočty územní samosprávy jsou **decentralizovanými peněžními fondy**. Obsahují příjmy, které obec nebo kraj získá na základě jejich přerozdělování v rozpočtové soustavě a dále příjmy nabyté jejich vlastní činností nebo prostřednictvím soukromého sektoru. Rozpočet územních samosprávných celků je vytvářen, rozdělován a používán, podobně jako ostatní veřejné rozpočty v rozpočtové soustavě, s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování. K charakterizování hospodaření rozpočtového období slouží vztah (1):

$$F_1 + P - V = F_2 \quad (1)$$

kde F_1 stav peněžních prostředků v rozpočtu na začátku rozpočtového období;

F_2 stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období;

P příjmy;

V výdaje.

V případě, že je F_1 větší než F_2 , je nutné využít rezervy z minulých období či jiných zdrojů na vyrovnání rozpočtové bilance. V opačném případě, kdy je F_2 větší než F_1 , se vytvoří finanční rezerva pro potřeby dalších rozpočtových let. [9]

Sledovaný rozpočet je **bilancí příjmů a výdajů** rozpočtového období. Dlouhodobým cílem hospodaření je rozpočet vyrovnaný, kdy se příjmy rovnají výdajům. V lepším případě potom rozpočet přebytkový (příjmy jsou větší než výdaje). V případě, že výdaje převyšují příjmy, se jedná o schodkový rozpočet, který je v dlouhodobém časovém horizontu nežádoucí, neboť se musí krýt z rezerv minulých let. Po vyčerpání rezerv se obce nebo kraje

často uchylují k zadlužení prostřednictvím návratných finančních prostředků a zpravidla tak vzniká problém se splácením dluhu a úroků. [11]

Příjmy a výdaje se třídí podle rozpočtové skladby do běžného a kapitálového rozpočtu. V případě běžného rozpočtu se jedná o bilanci běžných příjmů a výdajů, které se až na některé výjimky každoročně opakují. Kapitálový rozpočet zahrnuje ty příjmy, které jsou vyhrazeny na krytí výdajů investičních potřeb, které se obvykle pojí na období až několika let. Díky tomuto rozdělení rozpočtu se analyzuje, jak jsou použity daňové a nedaňové příjmy a případná nutnost využití návratných příjmů. [10]

Územní rozpočet se dále charakterizuje jako **finanční plán**, podle kterého územní samosprávné celky hospodaří. Jeho další funkcí je, že zajišťuje solventnost obce či kraje, neboť připouští pouze kryté výdaje. Výdaje jsou kryty existujícími rezervami, reálně očekávatelnými příjmy nebo půjčkami, které je daný článek územní samosprávy schopen splatit.

Všeobecným problémem, týkajícím se také obcí a krajů, je rozpočtové omezení, se kterým se lze setkat při plánování příjmů a výdajů rozpočtů. Jde o střet velikosti objemu příjmů a výdajů. Je nutné o příjmech uvažovat jako o rozpočtovém omezení, neboť obce (kraje) nejsou finančně soběstačné a nemají dostatečnou pravomoc příjmy ovlivňovat. [13]

Rozpočet územních samosprávných celků je také pojat jako nástroj řízení neboli **nástroj k prosazování cílů lokální (obecní) a regionální politiky**. Rozpočet je nástrojem realizace koncepce sociálního a ekonomického rozvoje daného území při omezených rozpočtových zdrojích. [9]

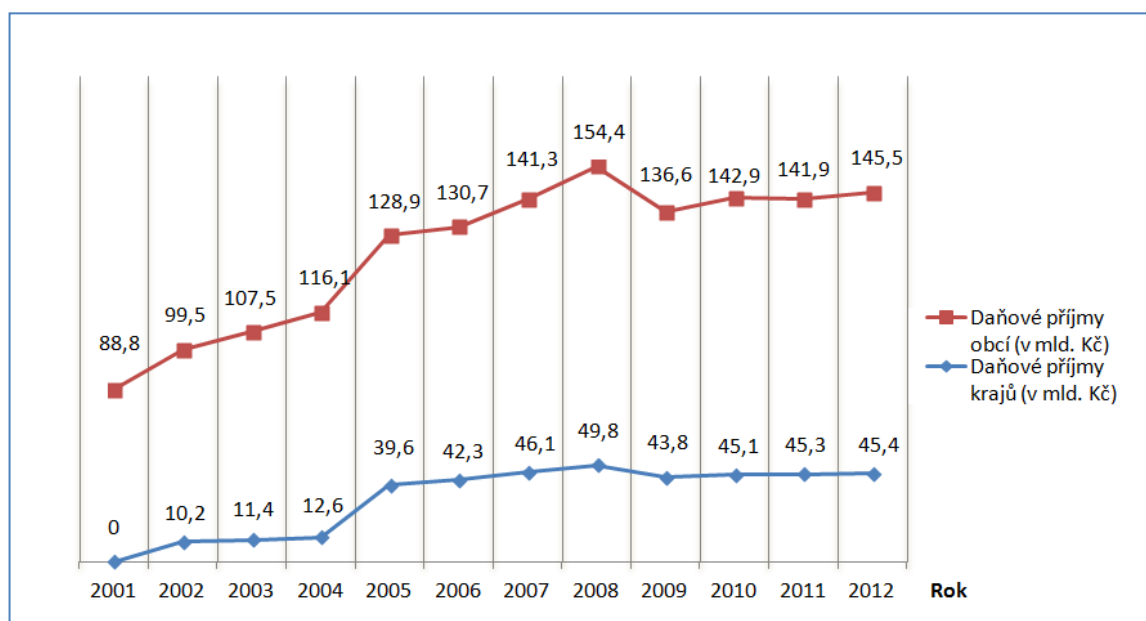
3 VÝVOJ ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ ČESKÉ REPUBLIKY V OBDOBÍ 2001 - 2011

Daňové příjmy prošly na našem území dlouhým vývojem. Důležitým mezníkem bylo obnovení samosprávy v roce 1990. K zásadní změně došlo 1. 1. 1993 vznikem samostatné České republiky. Prostřednictvím nového zákona³ dochází ke změně daňové soustavy a úpravě RUD, které rozděluje výnos z některých vybraných daní mezi rozpočty státní a územní (okresní a obecní). Obcím se zvyšuje finanční soběstačnost a odpovědnost za vlastní hospodaření. [10] [13]

V konstrukci RUD dochází k častým změnám. Tato práce se bude, prostřednictvím podrobné analýzy, zabývat obdobím od roku 2001 po nové RUD platné od roku 2013.

3.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou nejdůležitějším zdrojem rozpočtů územních samospráv, neboť představují zhruba polovinu celkových příjmů obcí a třetinu celkových příjmů krajů (ovšem až od roku 2005). Vývoj daňových příjmů rozpočtů obcí a krajů je znázorněn na obrázku 6.

Obrázek 6: Vývoj daňových příjmů obcí a krajů v období 2001 - 2012

Zdroj: Upraveno podle [13][22][23][24]

Dle RUD se stanoví druh daně. Může se jednat o daně svěřené, sdílené a místní.

³ Zákon č. 212/1992 Sb., o soustavě daní.

U **svěřených daní**⁴, po předchozím celostátním výběru, plyne výnos z daní přímo do rozpočtu obce (kraje), na jehož území byly vybrány. Daně, ze kterých do rozpočtů obcí a krajů plyne zákonem předem stanovené pevné procento z celkového výnosu této daně, se označují jako **sdílené daně**. Za místní daně se v ČR považují **místní poplatky**.

Nespornou výhodou sdílených daní je snižování prostorových rozdílů v daňových příjmech. To platí za podmínky, že jsou správně nastavena kritéria pro dělení celostátního výnosu mezi obecní a krajské rozpočty. Svěřené daně pro místní rozpočet představují stabilní, avšak malý výnos.

S RUD souvisí daňová pravomoc, tj. ovlivňování předmětu daně, způsobu výpočtu základu daně, sazby daně apod. Územní samosprávy se vyznačují velmi omezenou daňovou pravomocí při ovlivňování svěřených a sdílených daní. Naopak tomu je v případě vlastních místních poplatků, kde je daná pravomoc větší. [8] [9]

3.2 Model RUD v letech 2001 - 2007

Od roku 2001 nabyl účinnosti zákon o rozpočtovém určení daní⁵, který zásadně změnil konstrukci RUD územním samosprávným celkům a státu. Zmíněný zákon upravil pravidla dosavadního rozpočtového určení výnosů daní obcím a novým územně samosprávným celkům - krajům. Změna se dotkla nejen podílů na daních, ale také typů daňových příjmů. [2]

Sdílené daně se využívaly ve větší míře. Nové RUD zapříčinilo vyšší přísun daňových příjmů větším obcím a snížení rozdílů v daňových příjmech mezi obcemi. [11]

Podle původního návrhu měly být daně pouze sdílenými s výjimkou daně z nemovitostí a daně z příjmů právnických osob placené obcemi. Tato možnost by však velmi znevýhodňovala nejmenší obce. Důvodem bylo vytvořit ekonomický tlak pro slučování obcí nejmenších kategorií. Nakonec se ale přijaly pozměňující návrhy, které mezi svěřené daně zařadily 30 % z daně z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných⁶ - podnikatelů majících v obci trvalé bydliště, čímž došlo k vytvoření vazby obcí na daní vznikajících v místě, což napomohlo ke zvýšení motivace obcí k podpoře podnikání. V neposlední řadě se také zmírnil dopad RUD pro malé obce. [2] [26]

⁴ V ČR se používá i termín výlučné neboli rozpočtově určené daně.

⁵ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

⁶ Daň z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných byla před novou konstrukcí RUD pro obce svěřenou daní v plné výši.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní daňové příjmy rozpočtů obcí v roce 2001 tvoří: [33]

- a) celý výnos daně z nemovitostí (příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází);
- b) podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty;
- c) podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů;
- d) podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, s výjimkou výnosů uvedených pod písmenem c);
- e) podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob, s výjimkou výnosů uvedených pod písmeny c), d) a g);
- f) podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob;
- g) 30 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných (OSVČ), které mají na území obce bydliště;
- h) celá daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

„U sdílených daní se rozpočty jednotlivých obcí podílejí na celostátním výnosu příslušné daně v závislosti na počtu obyvatel obce k celostátnímu počtu obyvatel a v závislosti na velikostní kategorii obce, resp. velikostních koeficientech. Celkem je čtrnáct velikostních kategorií obcí podle počtu obyvatel“ [11], které jsou znázorněny v tabulce 1.

K výpočtu výnosu ze sdílených daní jednotlivým obcím slouží vzorec (2).

$$\frac{\text{počet obyvatel obce} \times \text{KVKO}^7}{\text{počet obyvatel všech obcí ČR}} \times \frac{20,59 \%}{100} \times \text{celkový výnos ze sdílených daní} \quad (2)$$

⁷ KVKO = koeficient velikostní kategorie obce

Tabulka 1: Koefficienty velikostní kategorie obcí

Obce s počtem obyvatel od - do	Koefficienty velikostní kategorie obcí
do 100 obyvatel	0,4213
101 - 200 obyvatel	0,5370
201 - 300 obyvatel	0,5630
301 - 1 500 obyvatel	0,5881
1 501 - 5 000 obyvatel	0,5977
5 001 - 10 000 obyvatel	0,6150
10 001 - 20 000 obyvatel	0,7016
20 001 - 30 000 obyvatel	0,7102
30 001 - 40 000 obyvatel	0,7449
40 001 - 50 000 obyvatel	0,8142
50 001 - 100 000 obyvatel	0,8487
101 001 - 150 000 obyvatel	1,0393
150 001 a více obyvatel	1,6715
Hlavní město Praha	2,7611

Zdroj: upraveno podle [30]

S rokem 2002 přichází novela⁸ daňového určení, která přináší dvě důležité změny. Z hlediska daňových příjmů obcí přibyl tzv. motivační prvek. Z celkového objemu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti obce dostaly 1,5 %. Alokace tohoto podílu výnosu daní se provádí podle počtu zaměstnanců, jež mají místo výkonu práce v obci, proti počtu zaměstnanců v celé republice. Cílem bylo posílit motivaci obcí v rámci zvýšení zaměstnanosti a podpory podnikání v místě. Motivací pro obce je částka cca 300 Kč za každého zaměstnance pracujícího v obci.

K této situaci však existuje několik výhrad. Jednak přidělování této daně podle místa zaměstnání, nikoliv bydliště, je málo efektivní a nespravedlivé, neboť pracovníci více využívají služeb v místě bydliště. Navíc motivace obcí k podpoře podnikání není příliš valná, protože mnohdy velká investice přinese nedostatečný počet pracovních míst a motivační částka (300 Kč ročně za zaměstnance) je spíše demotivující. Výhodou je alespoň nízká administrativní náročnost. [2] [26]

Druhou změnou pak byla skutečnost, že o sdílené daně se kromě obcí a státu nově dělily také kraje a to 3,1 % podílem na celostátním výnosu. Na rozdíl od obcí se finanční prostředky krajům přerozdělovaly prostřednictvím kalkulace finanční náročnosti jednotlivých zařízení. Krajům byla stanovena procenta podle tabulky 2.

⁸ Zákon č. 483/2001 Sb.

Financování krajů zapříčinilo snížení 70 % sdíleného podílu daně z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných na 60 %. Oněch 10 % připadlo výlučně státnímu rozpočtu. Z hlediska 30 % svěřené daně obcí se nic nezměnilo. [13]

Tabulka 2: Procentuální podíly krajů na procentní části celostátního hrubého výnosu daně

Kraj	Procento
Praha	5,026663
Středočeský	11,836032
Jihočeský	8,386498
Plzeňský	7,256508
Karlovarský	3,729188
Ústecký	8,530216
Liberecký	5,022286
Královéhradecký	6,230239
Pardubický	5,311547
Vysočina	7,099474
Jihomoravský	10,005734
Olomoucký	6,606500
Zlínský	5,302314
Moravskoslezský	9,656801
ČR celkem	100,000000

Zdroj: upraveno podle [11]

Co se týče daňové pravomoci územních samosprávných celků v ČR, tak z pohledu obcí je ovlivňování daňového výnosu minimální při srovnání s ostatními zeměmi. Je tomu tak, protože všechny daně jsou upravovány zákony s celostátní platností, které určují náležitosti příslušné daně. Z pohledu krajů není zatím vůbec žádná daňová pravomoc.

Obce mohou ovlivňovat, a to pouze nepřímo, jen daně z nemovitostí např. tvorbou podmínek pro individuální podnikání. Může se jednat např. o dlouhodobý pronájem nebo prodej půdy podnikateli pro postavení budovy podniku, což ovlivní výnos majetkové daně, ale také daně z příjmů fyzických osob ze závisle činnosti formou výše zmíněného motivačního prvku. Daň z nemovitostí představuje sice stabilní příjem pro rozpočet obce, nicméně výnos z ní je nízký (cca 5 % daňových příjmů).

Do daňových příjmů obcí se také řadí místní poplatky, které mají fakultativní charakter a formu svěřených daní, kdy celý výnos připadá dané obci. Druhy místních poplatků jsou

uvedeny v zákoně.⁹ Výnos z těchto poplatků nepřesahuje ani 2 % z celkových příjmů místních rozpočtů v ČR. [10]

Podle tabulky 3 je vůbec nejvýnosnější daní z hlediska daňových příjmů obcí a zároveň sdílenou daní daň z přidané hodnoty, která představuje více jak třetinový podíl všech daňových příjmů. Nad hranici 15 % se v roce 2002 dostaly ještě daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daň z příjmů právnických osob.

Tabulka 3: Struktura daňových příjmů obcí v letech 2001 - 2002¹⁰

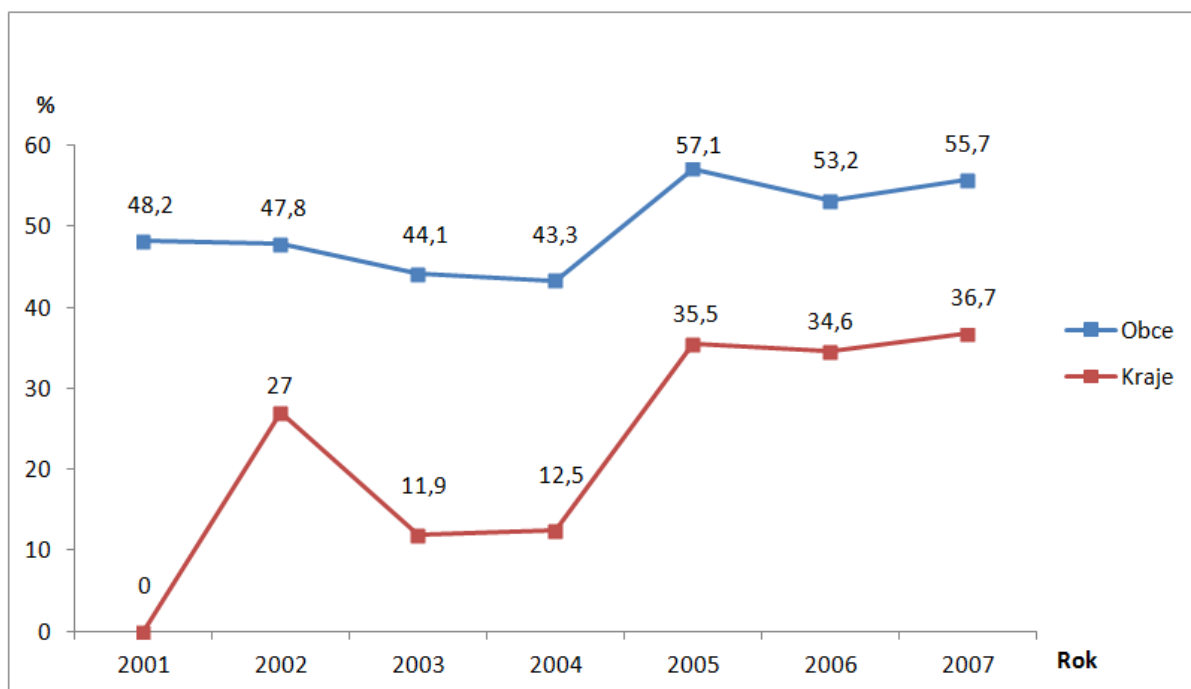
Druh daně	Rok 2001 (mil. Kč)	%	Rok 2002 (mil. Kč)	%
DPH	31 300	34,8	33 000	33,9
DPPO	17 300	19,2	15 400	16,0
DPPO placená obcemi	6 200	6,9	6 500	6,9
DPFO ze závislé činnosti (sdíl.)	16 300	17,1	18 400	19,4
DPFO ze závislé činnosti (1,5 %)	0	0,0	1 300	1,5
DPFO - OSVČ (sdíl.)	2 600	2,9	2 400	2,6
DPFO - OSVČ (30 %)	5 600	6,2	5 900	6,2
DPFO zvláštní sazba	1 600	1,8	1 700	1,8
Daň z nemovitostí	4 500	5,0	4 600	4,9
Místní poplatky	3 800	4,3	5 800	6,0
Ostatní daňové příjmy	700	0,8	700	0,8
Daňové příjmy celkem	89 900	100,0	95 700	100,0

Zdroj: upraveno podle [26]

Kraje protestovaly proti nízkému podílu na celostátním výnosu sdílených daní a žádaly o jeho zvýšení. V roce 2003 neprošel Poslaneckou sněmovnou parlamentu ČR návrh o zvýšení podílu na 10,32 %. V roce 2005 však nabyla účinnost novela zákona č. 1/2005 Sb. týkající se pouze vyšších územně samosprávných celků, která zvýšila podíl na výnosu sdílených daní z 3,1 % na 8,92 %. Dochází ke změně procentních podílů krajů na sdílených daních. [13] Zvýšení podílu daňových příjmů krajů od roku 2005 je na obrázku 7 zcela patrné.

⁹ Zákon ČNR č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ DPH = daň z přidané hodnoty, DPPO = daň z příjmů právnických osob, DPFO = daň z příjmů fyzických osob, OSVČ = osoba samostatně výdělečně činná.

Obrázek 7: Vývoj daňových příjmů obcí a krajů na celkových příjmech (v %)

Zdroj: upraveno podle [13]

3.3 Model RUD v letech 2008 - 2012

Počátkem roku 2008 vstoupila v platnost další novela RUD zákonem č. 377/2007 Sb., jejímž cílem je zmírnění několikanásobných rozdílů v daňových příjmech ze sdílených daní mezi malými a velkými obcemi. Z pohledu obcí (bez Prahy) se daňové příjmy od roku 2005 do roku 2009 zvýšily o 16 %. K největšímu nárůstu došlo u obcí nejmenších (do 200 obyvatel) a to až o 67 %.

Obcím se zvyšuje podíl na daňovém výnosu u daní z příjmů a DPH, a to na 21,4 % z hrubého výnosu¹¹ těchto daní. Nicméně v případě DPH šlo pouze o krátkodobé navýšení podílu, neboť v roce 2012 nabyla účinnosti novela č. 370/2011 Sb., která změnila zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Podíl na DPH nově činí 19,93 % (obce) a 8,29 % (kraje).

Novela rozšířila kritérium pro přerozdělení podílu obcí na sdílených daních. Nově se berou v úvahu tři kritéria. Část, kterou se obce podílejí na celostátním hrubém výnosu daní, se vypočítá jako: [11]

- součet poměru výměry obce k celkové výměře všech obcí ČR v procentech a násobený koeficientem 0,03;

¹¹ Hrubý výnos daně = peněžní prostředky vybrané v průběhu rozpočtového roku snížené o vrácené prostředky, nezahrnují se do něho částky vybrané na pokutách a částky na úhradu nákladů daňového řízení.

- součet poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí ČR v procentech a násobený koeficientem 0,03;
- součet poměru násobku tzv. postupných přechodů pro danou obec k součtu násobků postupných přechodů za ostatní obce v procentech násobený koeficientem 0,94. Dále se násobí celkovým procentem, jímž se obce podílejí na hrubém výnosu daně.

Jako kompenzace za přechod na nový způsob přerozdělení sdílených daňových příjmů se zvýšil podíl obcí na sdílených daních z 20,59 % na 21,4 %.

„Nově se stanoveným koeficientem postupných přechodů násobí pouze ta část počtu obyvatel obce, která spadá do příslušného intervalu (kategorie) počtu obyvatel“ [13]. Pro čtyři největší města (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň) se tento postup nepoužije¹². Upraveným výpočtem byl snížen počet velikostních kategorií ze 14 na 4 a zmírněna progresse koeficientů, což dokazuje tabulka 4.

Tabulka 4: Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů (od roku 2008)

Obce s počtem obyvatel od - do	Koeficienty postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0 - 300	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
301 - 5 000	1,0640	300 + 1,0640 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 300
5 001 - 30 000	1,3872	5 300,8 + 1,3872 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 5 000
30 001 a více	1,7629	39 980,8 + 1,7629 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

Zdroj: upraveno podle [30]

V předešlé konstrukci RUD docházelo ke skokovým přechodům mezi velikostními kategoriemi. V případě, že obec dosáhla hraničního počtu obyvatel a přešla do kategorie s vyšším koeficientem, skokově jí vzrostly příjmy ze sdílených daní. Problém však tkvěl s opačným scénářem, kdy se příjmy skokově snížily. Největší rozdíly byly při přechodu obcí se 100, 10 000 a 100 000 obyvateli. Nová modifikace však zabraňuje skokovým přechodům mezi velikostními kategoriemi obcí a spekulacím s počty obyvatel. [13] [17]

Problém se však vyskytl u kritéria katastrální výměry obcí. Kritériem se přerozdělí, na první pohled zanedbatelnou vahou, pouze 3 % sdílených daní. U obcí s velkou výměrou a malým počtem obyvatel ovšem došlo k prudkému zvýšení příjmů a k výkyvům v porovnání

¹² Novela pro tato města zavádí samostatné přepočítací koeficienty.

s ostatními obcemi. V tabulce 5 je znázorněno několik obcí, jejichž příjem ze sdílených daní v roce 2008 vzrostl zmíněným kritériem nejvíce.

Tabulka 5: Obce s nejvyšším nárůstem příjmů zaviněným novým RUD

Obec	Počet obyvatel	Výměra katastrálního území (ha)	Výnos ze sdílených daní v roce 2008 (v tis. Kč)		Nárůst (%)
			Před změnou RUD	Po změně RUD	
Modrava	55	8 163,470	265	4 193	1 579,45
Kryštofovy Hamry	56	6 842,200	270	3 578	1 323,80
Prášily	155	11 227,850	954	6 280	658,59
Český Jiřetín	74	3 360,300	357	2 058	576,24
Horská Kvilda	70	2 991,410	338	1 859	550,20
Vlkov	16	576,238	77	374	484,57

Zdroj: Upraveno podle [25]

Z praxe vyplývá, že výdajové potřeby obcí nevychází z velikosti výměry katastrálních území obce, ale výměrou zastavěného území obce. Právě v zastavěných částech dochází k největším výdajům. Jedná se o investice do nemovitostí, místních komunikací, technické infrastruktury, atd. [25]

Pro čtyři největší města ČR platí součet prvních dvou kritérií z výše uvedených (tj. výměra obce a počet obyvatel). K nimž se připočte třetí kritérium, tj. součet poměru násobku přepočítacího koeficientu (viz tabulka 6) a připadajícího na uvedená města k součtu násobků přepočítacích koeficientů a počtu obyvatel, násobeného koeficientem 0,94. [11]

Tabulka 6: Podíly počtu čtyř největších měst

	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,2098
Plzeň	2,5273
Ostrava	2,5273
Brno	2,5273
Ostatní obce ČR	1,0000

Zdroj: upraveno podle [30]

3.4 Novela zákona RUD 2013

Začátkem roku 2013 nabyla účinnosti novela (zákon č. 295/2012 Sb.) zákona o rozpočtovém určení daní ze dne 16. 8. 2012. Novela významně upravuje zákon o rozpočtovém určení daní.

Jedním z důvodů novely zákona bylo navýšení významu podílu prostého počtu obyvatel, kde došlo k nárůstu z původních 3 % na 10 % (koeficient 0,10). Zavedlo se nové kritérium, a to podíl počtu žáků základních škol a dětí v mateřských školách s koeficientem 0,07. S tím souviselo snížení váhy přepočítaného počtu obyvatel z 94 % na 80 % (koeficient 0,80). Váha poměru výměry katastrálních území obce k celkové započtené výměře katastrálních území všech obcí zůstala sice 3 %, nicméně dochází k omezení. Omezení spočívá v tom, že na každého obyvatele obce připadá výměra, a to maximálně 10 ha.

Další úprava spočívala v koeficientech postupných přechodů a násobků postupných přechodů. Úpravy se dotkly intervalů počtu obyvatel obcí, ale i koeficientů postupných přechodů, což je v tabulce 7 patrné.

Tabulka 7: Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů (od roku 2013)

Obce s počtem obyvatel od - do	Koeficienty postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0 - 50	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
51 - 2 000	1,0700	50 + 1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2 001 - 30 000	1,1523	2 136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2 000
30 001 a více	1,3663	34 400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

Zdroj: upraveno podle [32]

Došlo také k úpravě podílů sdílených daní obcí z celostátního hrubého výnosu daní. Zákon mění podíly na výnosech, a to na 20,83 % daně z přidané hodnoty, 22,87 % daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a pro ostatní daně na 23,58 %.

Podíly sdílených daní krajů z celostátního hrubého výnosu daní jsou pro upřesnění 8,92 % pro všechny daně s výjimkou daně z přidané hodnoty (7,86 %) a daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (8,65 %). [32]

V tomto roce také dochází ke zvýšení podílu daňových příjmů obcí na celkových příjmech. Daňové příjmy obcí stouply na 66 % (z dlouhodobé poloviny) celkových příjmů. Tuto skutečnost zapříčinil požadavek na snížení neefektivních účelových dotací v obecních rozpočtech ve prospěch daňových příjmů. Na první pohled se zdá, že se jedná o přínosnou změnu. Úskalí je však v tom, že dotace výrazněji klesnou, než-li daňové příjmy vzrostou. [18]

Změnou RUD, z hlediska průměrných výnosů sdílených daní, posílily obce středních velikostních kategorií. Dochází k odstranění tzv. „U“ křivky, která se vyznačuje tím, že obce

s nejnižším a nejvyšším počtem obyvatel mají větší podíl sdílených daní na jednoho obyvatele, oproti obcím střední velikosti (obce cca s 500 - 20 000 obyvateli). V tabulce 8 jsou znázorněny systémy RUD z hlediska velikostních kategorií obcí podle stávajícího systému a navrhovaného systému.

Tabulka 8: Stávající a navrhovaný model RUD

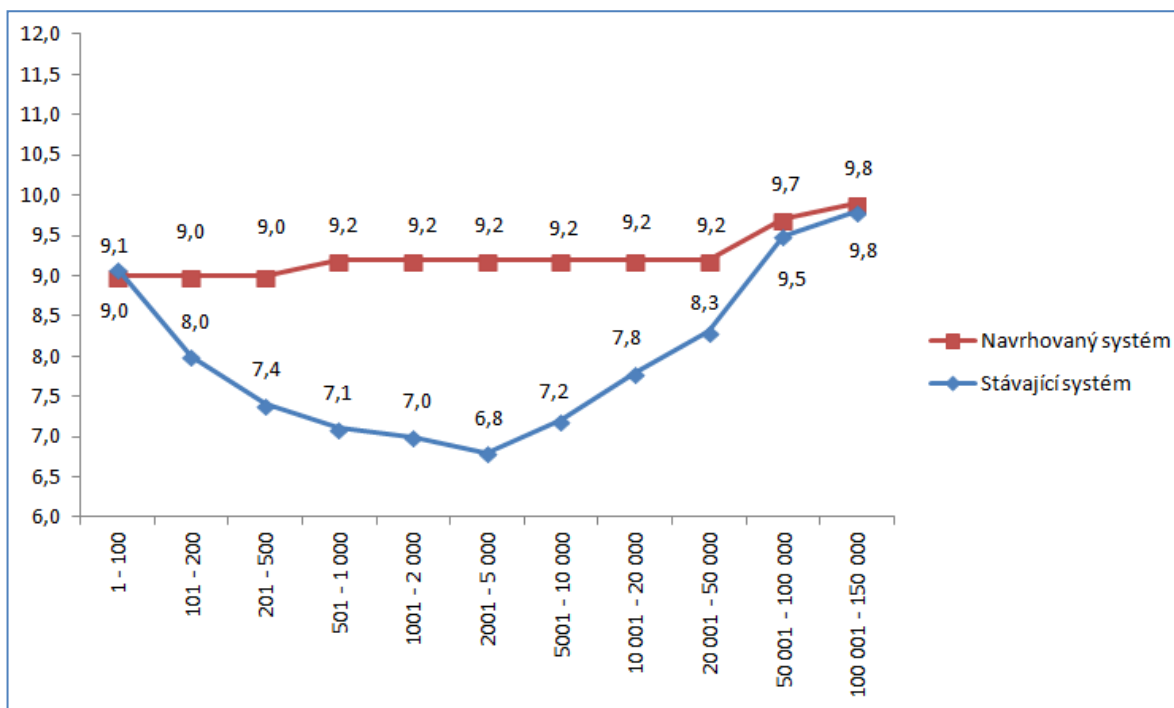
Obce s počtem obyvatel od - do	Stávající systém		Navrhovaný systém	
	Sdílené daně (mil. Kč)	Výnos na 1 obyv. (v tis. Kč)	Sdílené daně (mil. Kč)	Výnos na 1 obyv. (v tis. Kč)
1 - 100	310,1	9,1	308,1	9,0
101 - 200	1 253,2	8,0	1 416,7	9,0
201 - 500	4 752,5	7,4	5 806,0	9,0
501 - 1 000	6 794,0	7,1	8 750,3	9,2
1001 - 2 000	7 071,4	7,0	9 386,8	9,2
2001 - 5 000	8 261,6	6,8	11 195,5	9,2
5001 - 10 000	6 881,3	7,2	8 869,8	9,2
10 001 - 20 000	7 518,1	7,8	8 866,8	9,2
20 001 - 50 000	9 760,6	8,3	10 828,8	9,2
50 001 - 100 000	10 438,7	9,5	10 702,4	9,7
100 001 - 150 000	1 981,7	9,8	1 991,9	9,9
ČR (bez 4 měst)	65 023,0	x	78 123,1	x
Praha	37 312,2	29,7	36 662,1	29,2
Plzeň	3 034,8	18,0	2 945,2	17,4
Ostrava	5 456,8	18,0	5 299,2	17,5
Brno	6 673,2	18,0	6 470,4	17,4
Celkem ČR	117 500,0	x	129 500,0	x

Zdroj: upraveno podle [7]

Nový systém tedy napomohl obcím střední velikosti a naopak snížil výnos ze sdílených daní největším městům (Praze, Brnu, Ostravě a Plzni). Tato města však mají po dobu čtyř let možnost částečné kompenzace dopadů, spojených s přechodem na nový model propočtu.

I přesto ale existuje stále velký rozdíl například mezi Brnem a Ostravou, které dostávají kolem 15 tis. Kč na obyvatele a Olomoucí a Libercem s cca 10 tis. Kč na obyvatele, čemuž neodpovídá počet obyvatel, ani velikost zmíněných měst.

Na obrázku 8 je zachycen rozdíl obcí při stávajícím systému a při navrhovaném systému výnosu sdílených daní. Navrhovaným systémem zmizela tzv. „U“ křivka a obce středních velikostních kategorií si finančně významně polepšily. [7]

Obrázek 8: Průměrný výnos ze sdílených daní na obyvatele

Zdroj: upraveno podle [7]

4 FINANCOVÁNÍ RAKOUSKÉ ÚZEMNÍ SPRÁVY

Rakouská územní správa

Rakouská republika je spolkovou zemí a je rozdělena do devíti samostatných spolkových zemí Burgenlandska, Dolního Rakouska, Horního Rakouska, Korutan, Salcburska, Štýrska, Tyrolska, Vorarlberska a Vídně. Spolkové země jsou rozděleny do okresů, které se dále dělí na jednotlivé obce. Všechny spolkové země disponují vlastní zákonodárnou a výkonnou mocí. [14] „*Na rozdíl od jiných federací, které většinou ponechávají otázky územní samosprávy v působnosti subjektů federace, v Rakousku je územní samospráva upravována i spolkovým státem (federací) samotným, nejen zeměmi.*“ [6]

Rakouská územní samospráva je podobná českému modelu. Mohou za to společné počátky samosprávy obou zemí v polovině 19. století, kdy České země patřily k dualistickému státnímu útvaru Rakousku - Uhersku. Společným znakem je velký počet malých obcí, což zachycuje tabulka 9. V roce 1960 bylo na území Rakouska 3 998 obcí. Postupným slučováním obcí se však jejich počet snížil na současných 2 354 obcí (údaj k roku 2012).

Tabulka 9: Rozdělení obcí podle obyvatel

Obce s počtem obyvatel od - do	Četnost
do 100	6
101 - 500	175
501 - 1 000	431
1 001 - 2 500	1093
2 501 - 5 000	423
5 001 - 10 000	155
10 001 - 20 000	47
20 001 - 50 000	16
50 000 a více	9

Zdroj: vlastní zpracování

Obce se prostřednictvím zemských svazů sdružují formou dobrovolné báze do Rakouského spolku obcí a Rakouského spolku měst. Průměrný počet obyvatel jedné obce je cca 3600. Města s více jak 20 000 obyvateli mohou požádat o udělení zvláštního statutu a získat působnost okresního úřadu. Hlavní město Vídeň má v tomto ohledu zvláštní postavení, neboť má působnost obce, okresního úřadu i země.

Kontrolou finančního hospodaření obcí do 20 000 obyvatel se zabývají orgány spolkových zemí. Obce s vyšším počtem obyvatel kontroluje rakouský Účetní dvůr.

Rozpočty obcí jsou financovány z podílu na zemských a spolkových daních a vlastními finančními zdroji. [1] [6]

4.1 Rozpočtové určení daní v Rakousku

Při vedení rozpočtu a vypisování daní jsou obce vázány na finanční ústavní zákon¹³ a na zákony vydané tímto ústavním zákonem, především na **zákon o finančním vyrovnání**¹⁴. Tento zákon řídí rozdělování zdaňovacích práv a výnosů z daní mezi spolkem, zeměmi a obcemi. Zákon je periodicky obnovován po 3 - 5 letech. Jeho vydání předchází jednání partnerů ve vyrovnání, kde se projednává jeho obsah. Obce, kvůli jejich velkému počtu, jsou při přímém jednání zastoupeny spolkem obcí. Rakouský spolek obcí byl založen v roce 1947 a plní úlohu zájmového zastoupení menších a středních obcí. [15]

V Rakousku je nízká autonomie v oblasti vlastních příjmů. Uplatňuje se zde centralizovaný model fiskálního federalismu se značným množstvím vyrovnávacích mechanismů, jež obcím zajišťují velké objemy příjmů. K těmto vyrovnávacím mechanismům dochází po vertikální linii zejména z federální úrovně. Daňové příjmy pro obce představují zhruba 15 % všech příjmů obcí.

Rakouské obce mají možnost ovlivnit kolem 15 % svých daňových příjmů (v ČR cca 5 %).

4.1.1 Sdílené daně

Systém sdílených daní je pro Rakousko charakteristický. Česká republika se jím při reformě financování obcí (2001) nechala významně inspirovat. Tento systém má jasné klady, nicméně také zápory. Jednou z nevýhod je, že sdílené daně omezují nezávislost místních samospráv, kdy dochází k centralizaci systému. [19]

Mezi sdílené daně patří daň z příjmů fyzických osob (daň ze mzdy a daň ze samostatné výdělečné činnosti), daň z příjmů právnických osob, daň z přidané hodnoty (daň z obratu), daň z úroku (daň z kapitálu), daň z reklamy, daň z minerálních olejů, dědická daň a darovací, daň z převodu nemovitosti, daň z hodnoty pozemku, daň z tabáku, daň z pohonných hmot, silniční daň, spotřební daň, daň z hazardních her daň z alkoholu, daň z piva, daň z vína, daň ze šumivého vína, daň z elektřiny, daň z plynu, uhlíková daň, aj.¹⁵

Daňové příjmy z výnosů těchto daní (kromě daně z reklamy, daně z převodu nemovitosti, daně z hodnoty pozemku, daně z vína a daně z hazardních her) mají jednotný procentuální

¹³ Finanz-Verfassungsgesetz 1948 (F-VG 1948), BGBl. Nr. 45/1948.

¹⁴ Finanzausgleichsgesetz 2008 (FAG 2008), BGBl. I. Nr. 103/2007.

¹⁵ Celý výčet sdílených daní se nachází v zákoně o finančním vyrovnání (2008 - 2013) v paragrafu 8.

poměr, jakým se federace, spolkové země a obce na daních podílejí. Zákonem o finančním vyrovnání se určuje podíl na výtěžku z daní. Pro obce je pro období 2011 - 2014 stanoven podíl 11,883 % na daních s jednotným klíčem.

Výše (v závorce) zmíněné daně mají stanové vlastní procentuální poměry. Některé z nich jsou zachyceny v tabulce 10.

Tabulka 10: Procentuální poměry výnosů z vybraných daní (v %)

	Federace	Spolkové země	Obce
Daň z reklamy	4,000	9,083	86,917
Daň z převodu nemovitosti	4,000	x	96,000
Daň z hodnoty pozemku	4,000	x	96,000

Zdroj: upraveno podle [30]

Z celkového výnosu daní se nejprve odečte několik položek. Podle zákona o finančním vyrovnání se může jednat např. o příspěví na financování rodinných dávek, na fond katastrof, aj. Následně dochází k přerozdělení zbylého výnosu mezi tři správní úrovně. Výnosy ze sdílených daní jsou zákonem o finančním vyrovnání (pro rok 2011 - 2014) stanoveny na 67,417 % pro federaci, 20,700 % pro spolkové země a 11,883 % pro obce.

Toto rozdělení platí pro výnosy ze sdílených daní s jednotným klíčem, kterých je většina. Ostatní (viz tabulka 8) mají odlišné procentuální poměry. [30]

Sdílené daně určené federální vládou do rozpočtů spolkových zemí a rozpočtů obcí se pohybují ve výši dané dvěma kritérii, a to daňovým kritériem a demografickým kritériem (alokace vychází z počtu obyvatel spolkové země nebo obce). Tímto způsobem jsou v tabulce 11 pro představu zaznamenány podíly daně z přidané hodnoty z roku 2011. Ve druhém sloupci jsou podíly spolkových zemí a ve třetím sloupci potom podíly obcí jednotlivých spolkových zemí.

Tabulka 11: Podíly spolkových zemí a obcí na výnosu z daně z přidané hodnoty (v %)

	Spolkové země	Obce
Burgenlandsko	2,572	2,505
Korutany	6,897	8,496
Dolní Rakousko	14,451	15,185
Horní Rakousko	13,692	14,587
Salcbursko	6,429	9,426
Štýrsko	12,884	13,086
Tyrolsko	7,982	14,512
Vorarlbersko	3,717	4,811
Vídeň	31,376	17,392

Zdroj: upraveno podle [30]

Výnosový podíl ze sdílených daní se jednotlivým obcím určí na základě čtyř faktorů: [15]

- počtem obyvatel daným posledním sčítáním lidu,
- odstupňovaným klíčem podle počtu obyvatelstva (viz tabulka 12);
- finanční kapacitou, která je vypočítaná z výnosu pozemkových daní a skutečných příjmů z komunální daně,
- finanční potřebou.

Tabulka 12: Velikostní kategorie obcí (období 2011 - 2014)

Obce s počtem obyvatel od - do	Koeficient
do 10 000	$1 \frac{41}{67}$
10 001 - 20 000	$1 \frac{2}{3}$
20 001 - 50 000	2
50 000 a více	$2 \frac{1}{3}$

Zdroj: upraveno podle [30]

Výpočet spočívá v tom, že se počet obyvatel násobí odstupňovaným koeficientem, který závisí na kategorii obyvatelstva. Tento model zvýhodňuje větší obce, neboť se u nich předpokládá, že mají vyšší finanční nároky.

Na základě těchto kritérií spolkové země rozdělí 87,3 % daňových příjmů obcím. Zbylých 12,7 % daňových příjmů se různými alokačními kritérii v závislosti na rozhodnutí spolkových zemí rozdělí podle potřeby mezi určité obce. [27]

Ze sdílených daní představují pro obce největší část příjmů daň ze mzdy a daň z přidané hodnoty (dohromady téměř 60 %). V roce 2010 obce ze sdílených daní dostaly téměř 7,7 mld. Euro. Nejvyšší položky jsou znázorněny v tabulce 13.

Tabulka 13: Nejvýnosnější sdílené daně plynoucí do obecních rozpočtů (2010)

Sdílené daně	2010	
	mil. Euro	%
Daň ze mzdy	2242	29,14
DPH	2250	29,25
Daň z příjmů PO	672	8,74
Daň z minerálních olejů	432	5,62
Daň z převodu nemovitostí	618	8,03

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.2 Obecní daně

Obecní daně (neboli místní daně) jsou pro Rakouskou obdobou svěřených daní. Pro obecní rozpočty místní daně představují důležitý zdroj příjmů. Obce u těchto daní, na rozdíl od sdílených, určují daňovou sazbu a rozhodují o tom, zda daná obecní daň bude zavedena či nikoliv. Zahrnuje se do nich pozemková daň (obdobu daně z nemovitostí), komunální daň (daň ze mzdy placená zaměstnavatelem) a poplatky¹⁶. Obce, ve kterých jsou tyto daně vybrány, je získávají v plné výši.

Obce mají možnost stanovení sazby daně z nemovitosti, která je omezena zákonem o finančním vyrovnání, kde je uvedena dolní a horní hranice sazby (rozmezí 0 - 500 %). Výnos z této daně představuje zhruba 6 % celkových příjmů obcí. [3]

Z tabulky 14 vyplývá, že rozhodující částí obecních daní je komunální daň, neboť se pohybuje na úrovni 63 % celkových obecních daní. Druhou nejvyšší položkou je potom pozemková daň, jejíž podíl na celkových obecních daních je zhruba 18 %.

¹⁶ Poplatky (např. pobytová taxa, mýtné za používání silnic, lovecké a rybářské poplatky, vydávání stavebního povolení, atd.) jsou uvedeny v zákoně o finančním vyrovnání pod písmenem C. Ausschließliche Landes (Gemeinde) abgaben.

Tabulka 14: Struktura obecních daní 2011 (bez Vídně)

Obecní daně	2011	
	mil. Euro	%
Komunální daň	1 854,8	63,52
Pozemková daň	513,9	17,60
Potenciální příspěvky	252,0	8,63
Pobytová taxa	71,0	2,43
Ostatní poplatky	228,5	7,82
Celkem	2 920,2	100,00

Zdroj: vlastní zpracování

Zákon o finančním vyrovnání prostřednictvím pravidel snižuje nerovnosti vzniklé výběrem obecních daní. Obce, jejichž potenciální výnos je podprůměrný, z těchto daní obdrží vertikální vyrovnávací transfery z centrální úrovně. Potenciální výnos je suma váženého příjmu na hlavu z komunální daně a pozemkové daně.

Jednu část vyrovnávacích transferů obce dostanou přímo z federální úrovně a druhou část potom od spolkových zemí. Obce ale musí splnit určitá kritéria, zejména stanovit horní hranici sazby pozemkové daně. Spolkové země poskytují transfery těm obcím, jejichž vybrané obecní daně jsou nižší, než je průměr daně spolkové země. V případě, že spolková země dostane z federální úrovně více peněžních prostředků, pak sama rozhodne o dělbě financí podle vlastního kritéria. [27]

5 KOMPARACE SYSTÉMŮ ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ ČESKÉ REPUBLIKY A RAKOUSKA

Hlavní rozdíl zmíněných zemí spočívá ve státním zřízení, kdy ČR je unitárním státem a Rakousko federativním státem. I přes tento rozdíl k sobě mají oba státy z pohledu veřejné správy poměrně blízko (viz tabulka 15). Ať už jde z určité míry o společný historický vývoj, podobné geografické znaky, rozdělení stupňů územní samosprávy na základní a vyšší nebo nadměrný počet obcí s nízkou průměrnou populací.

Tabulka 15: Srovnání znaků veřejné správy ČR a Rakouska

	ČR	Rakousko
Rozloha (km ²)	78 870	82 430
Počet obyvatel	10 550 000	8 420 000
Počet obcí	6 252	2 354
Průměrný počet obyvatel na 1 obec	1 687	3 577
Základní stupeň územní samosprávy	Obec	Obec
Vyšší stupeň územní samosprávy	Kraj	Spolková země

Zdroj: upraveno podle [29]

ČR má sice o zhruba 60 % více obcí, nicméně pro obě země jde z mezinárodního hlediska o nadprůměrný počet, což menší rozloha obou zemí ještě více umocňuje. Nutno podotknout, že v Rakousku proběhl proces slučování obcí, jehož hlavním cílem bylo vytvořit obce s minimálně 1000 obyvateli, což se přes výjimky vydařilo. ČR má 14 vyšších stupňů územní samosprávy (včetně Prahy) a Rakousko 9 (včetně Vídně). [14] [15]

Financování rozpočtů v územní samosprávě prostřednictvím výnosů z daní je v obou případech dáno Ústavou a respektuje také požadavky Evropské charty místní samosprávy. Co se týče RUD, potom je důležité zmínit, že oba střeoevropské státy spojuje systém sdílených a svěřených daní (v případě Rakouska obecních daní). Pro obě země jsou sdílené daně rozhodující částí daňových příjmů. Rakousko má sice mnohem více druhů sdílených daní, nicméně nejvýnosnější z nich jsou stejně jako v ČR daň z přidané hodnoty a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (v Rakousku daň ze mzdy).

Jak už bylo výše zmíněno, ČR nemá obecní (místní) daně jako tomu je v případě Rakouska, ale má svěřené daně. V obou případech do nich patří různé typy poplatků a daň z

nemovitostí, kterou se na obecní úrovni nejlépe zajistí vazba obyvatel na příjmech obcí. Příjem z této daně do rozpočtů českých a rakouských obcí je však z pohledu ostatních států nejnižší.

Do daní, které zvyšují vazbu mezi obcí a podnikatelem v ČR patří část daně z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných (30 %) a motivační prvek (1,5 %) daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. V Rakousku potom komunální daň, která je nejméně místní daní. Nutno podotknout, že tento typ výnosů je podstatně nižší než v případě sdílených daní, nicméně pro obě země znamená stabilní a tudíž důležitý příjem obecního rozpočtu. [7] [19] Na základě srovnávací tabulky 16 jsou patrné shodné prvky RUD.

Tabulka 16: Srovnávací tabulka RUD

Česká republika	Rakousko
Sdílené daně mají svým charakterem blíže k dotacím.	Sdílené daně mají svým charakterem blíže k dotacím.
Nízké daňové pravomoci (s výjimkou daně z nemovitosti a místních poplatků).	Nízké daňové pravomoci (s výjimkou místních daní).
Nevyužívá místní daně.	Využívá místní daně.
Místní poplatky - nejsou daněmi. Obce dle zákona stanoví sazbu daně (určí dolní a horní mez).	Místní daně - obce se samy rozhodují, zda zavedou určitý poplatek a případně stanoví také sazbu.
Přidělování výnosů z daní obcím se určují podle více kritérií.	Přidělování výnosů z daní obcím se určují podle více kritérií.

Zdroj: upraveno podle [28]

Podle OECD¹⁷ je vhodné vnímat míru daňové autonomie v kontextu s mírou fiskální decentralizace. Vymezuje se tři skupiny států, a to státy s vysokou mírou daňové autonomie a nízkou mírou daňové decentralizace, státy s vysokou mírou daňové autonomie a zároveň také s vysokou mírou daňové decentralizace a státy s nízkou mírou daňové autonomie ve spojení s průměrnou mírou daňové decentralizace.

Česká republika s Rakouskem patří do poslední skupiny, což znamená, že obě země mají velmi nízkou možnost při ovlivňování většiny daňových výnosů. Daňová decentralizace je na střední úrovni, což znamená, že obě země mají vlastní daňové příjmy. Ty jsou však nedostatečné a centrální úroveň musí rozpočty základních a vyšších stupňů územních samospráv doplňovat sdílenými daněmi a dotacemi. [15]

¹⁷ Organizace pro hospodářskou spolupráci

ZÁVĚR

RUD zajišťuje rozdělování největší části místních financí, tedy daňových, místním rozpočtům (mj. obcí a krajů). „*Místní finance jsou výsledkem praktické realizace fiskální decentralizace.*“ Fiskální decentralizací se zajišťuje optimální alokace veřejných statků a dále zajišťuje úroveň samostatnosti a vyrovnanosti místních financí. [4]

V obou sledovaných zemích se principem subsidiarity uskutečňuje přenos pravomocí z centrální úrovně co nejdříve k občanům. Hlavní složkou zdrojů, potřebných k finančnímu zabezpečení územní samosprávy, jsou daňové výnosy, tedy daně svěřené, sdílené a místní.

Model sdílených daní ČR, který je upraven zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů, se při reformě financování obcí v roce 2001 nechal výrazně inspirovat rakouským systémem sdílených daní.

ČR do roku 2008 rozdělovala výnos z daní obcím, na rozdíl od Rakouska, kde existuje několik kritérií, pouze prostřednictvím počtu obyvatel. Novelou zákona o RUD v roce 2008 však ČR přechází na systém tří kritérií pro určení daňových příjmů do rozpočtů obcí. K počtu obyvatel přibyl kritérium výměry obce a násobků postupných přechodů. Od roku 2013 RUD počítá také s počtem žáků základních škol a dětí v mateřských školách.

Tyto změny týkající se navýšení kritérií potřebných k rozdělování výnosů z celostátně vybraných daní, jsou nepochybně správným krokem z pohledu spravedlivé dělby finančních prostředků obcím.

Rakousko se vyznačuje propracovanými vyrovnávacími systémy na obecní úrovni. Zásadním rakouským zákonem z hlediska RUD je zákon o finančním vyrovnání. Důležitým faktem je, že vyjednávání obsahu zmiňovaného zákona není pouze v rukou centrální úrovně, tedy federace a spolkových zemí, ale také spolku obcí. Spolek obcí při přímém jednání o finančním vyrovnání na další období zastupuje obce. V ČR je RUD plně v rukou vlády.

RUD je velmi komplikovaným procesem, který nebude nikdy zcela vyhovovat všem. Z tohoto důvodu se do budoucna dají předpokládat další změny. Nespornou výhodou představují okolní země a jejich systémy RUD, ze kterých může ČR vycházet a čerpat fungující prvky. Jak už bylo zmíněno, Rakousko je v tomto ohledu ideální zemí, podle níž by se mohl ubírat další vývoj českého RUD.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2009, 250 s. ISBN 978-802-4729-084.
- [2] GROSPÍČ, J., LOUDA, T., VOSTRÁ, L. *Územní samospráva v České republice a Evropě: sborník příspěvků z mezinárodní konference „Územní samospráva v České republice a Evropě - její problémy a perspektivy v XXI. století“: Třešť, 21. - 22. 11. 2006*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, 423 p. ISBN 80-738-0028-4.
- [3] HALÁSKOVÁ, M. *Veřejná správa v České republice a zemích EU*. 1. vydání. Ostrava: VŠB - Technická univerzita, 2006, 176 s. ISBN 80-248-1266-5.
- [4] HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. *Veřejné finance*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
- [5] KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, 297 s. ISBN 978-807-3579-104.
- [6] KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007, 399 s. ISBN 978-807-2016-655.
- [7] *OBEC A FINANCE: odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí, měst a regionů*. Praha: Triada, 1996- . 5x ročně. ISSN 1211 - 4189.
- [8] PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
- [9] PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- [10] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [11] PEKOVÁ, J. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4. vydání. Praha: ASPI, 2008, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
- [12] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor - řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, 485 s. ISBN 978-807-3579-364.
- [13] PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

- [14] RÝZNAR, L., ŠIMONOVÁ, A. *Evropská veřejná správa*. 2. vydání. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2006, 231 s. ISBN 80-7314-102-7.
- [15] ŠELEŠOVSKÝ, J., WILDMANNOVÁ, M. *Územní samospráva v ČR, Rakousku a SRN*. 1. vydání. Brno: MU, 2001. 140 s. ISBN 80-210-2410-X.
- [16] ŠIROKÝ, J. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003. 249 s. ISBN 80-717-9413-9.

Internetové zdroje

- [17] KAMENÍČKOVÁ, V. Jak jsou na tom malé obce. [online]. [cit. 2012-11-15]. Deník veřejné správy. 2011, OF 5/2010. Dostupné na www: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6468278>>
- [18] KYPETOVÁ, J. Přínosy novely RUD je třeba hodnotit střízlivě. [online]. [cit. 2013-01-17]. Deník veřejné správy. 2013. OF 1/2013. Dostupné na www: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6584037>>
- [19] *Měsíčník svazu měst a obcí České republiky: informační servis INS* [online]. 2007, roč. 15, č. 1 [cit. 2012-11-25]. Dostupné z www: <<http://www.smocr.cz/data/files/tisk-informacni-servis/ins-c-1.pdf>>
- [20] Ministerstvo financí České republiky. *Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od roku 2008*. [online]. 2011 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z www: <http://mfcz.cz/cps/rde/xbcr/mfcz/Schema_RUD_od_01_01_2008.doc>
- [21] Ministerstvo financí České republiky. *Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2012*. [online]. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z www: <www.mfcz.cz/cps/rde/xbcr/mfcz/Schema_RUD_2012.pdf>
- [22] Ministerstvo financí České republiky. *Státní závěrečný účet za rok 2009*. [online]. 2009 [cit. 2013-04-10]. Dostupné z www: <http://www.mfcz.cz/cps/rde/xbcr/mfcz/SZU2009_F_pdf.pdf>
- [23] Ministerstvo financí České republiky. *Státní závěrečný účet za rok 2010*. [online]. 2010 [cit. 2013-04-10]. Dostupné z www: <http://www.mfcz.cz/cps/rde/xbcr/mfcz/SZU_2010_F_pdf.pdf>

- [24] Ministerstvo financí České republiky. *Státní závěrečný účet za rok 2011*. [online]. 2011 [cit. 2013-04-10]. Dostupné z [www: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2011_F.pdf>](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2011_F.pdf)
- [25] NETOLICKÝ, M. Kritérium rozlohy a zvýhodnění malých obcí při rozdělování daní. [online]. [cit. 2012-12-11]. Deník veřejné správy. 2008. OF 4/2008. Dostupné na [www: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6340929>](http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6340929)
- [26] VÁŇA, L. Problémy financování obcí. [online]. [cit. 2012-11-27]. Deník veřejné správy. 2002, OF 3/2002. Dostupné na [www: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=361823&ht=financov%ED+obc%ED+v+rakousku>](http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=361823&ht=financov%ED+obc%ED+v+rakousku).
- [27] The Austrian Association of Municipalities in Austria and Europe. Strong Municipalities: Europe's driving Force. [online]. [cit. 2012-12-02] Wien: Austrian Association of Communities. 2003. Dostupné na [www: <http://www.gemeindebund.at/rcms/upload/7_60_1_eng.pdf?PHPSESSID=bd7fb4cd6102dcfe993602fe88f6729d>](http://www.gemeindebund.at/rcms/upload/7_60_1_eng.pdf?PHPSESSID=bd7fb4cd6102dcfe993602fe88f6729d)
- [28] TOTH, P. Financování obcí na Slovensku a porovnání s Českou republikou. [online]. [cit. 2013-01-21]. Deník veřejné správy. 2006. OF 1/2006. Dostupné na [www: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6222404>](http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6222404)
- [29] Trading economics. *Austria population*. [online]. 2012 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z [www: <http://www.tradingeconomics.com/austria/population>](http://www.tradingeconomics.com/austria/population)

Legislativa

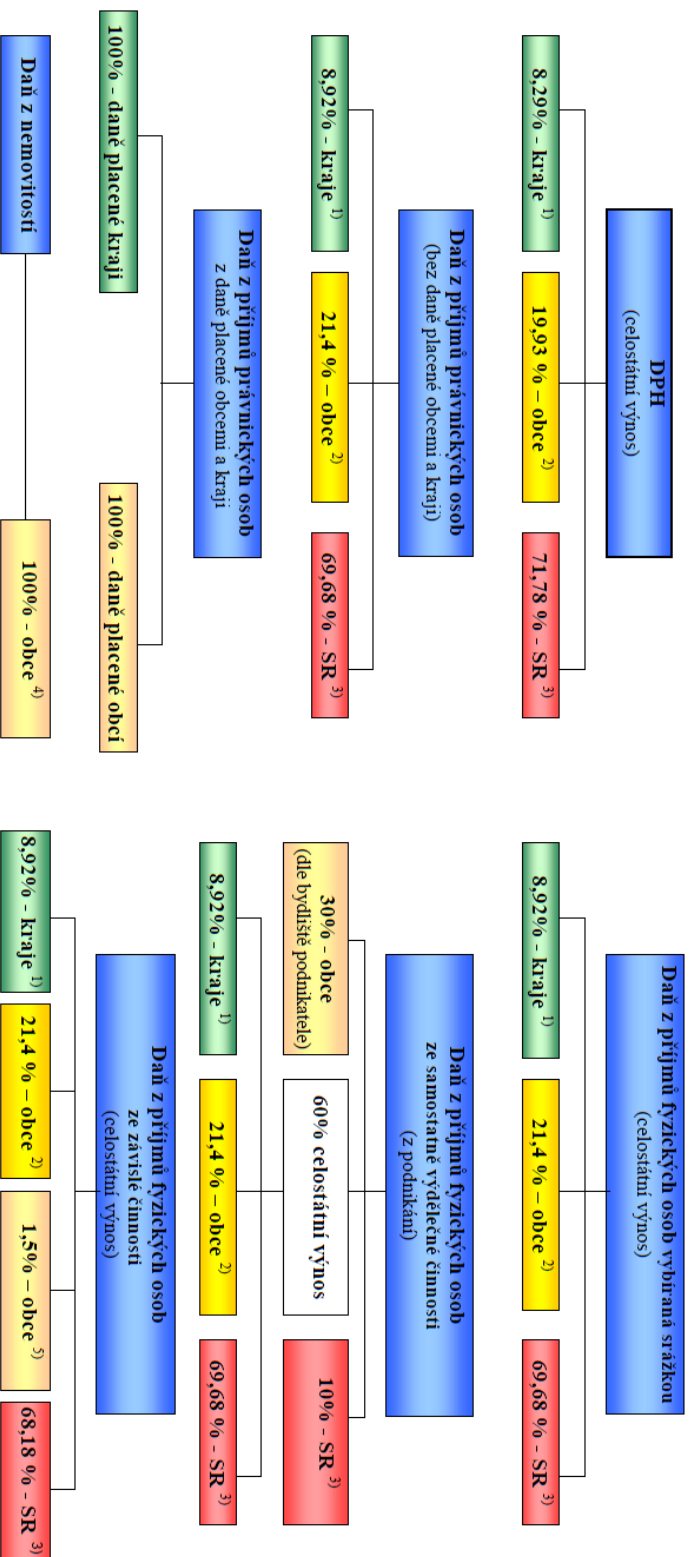
- [30] Finanzausgleichsgesetz 2008 (FAG 2008), BGBl. I. Nr. 103/2007.
- [31] Finanz-Verfassungsgesetz 1948 (F-VG 1948), BGBl. Nr. 45/1948.
- [32] Novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Dostupná na [www: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_model_sdil_dani_obci_75848.html>](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_model_sdil_dani_obci_75848.html)
- [33] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2012

Příloha B Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od roku 2008

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2012 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

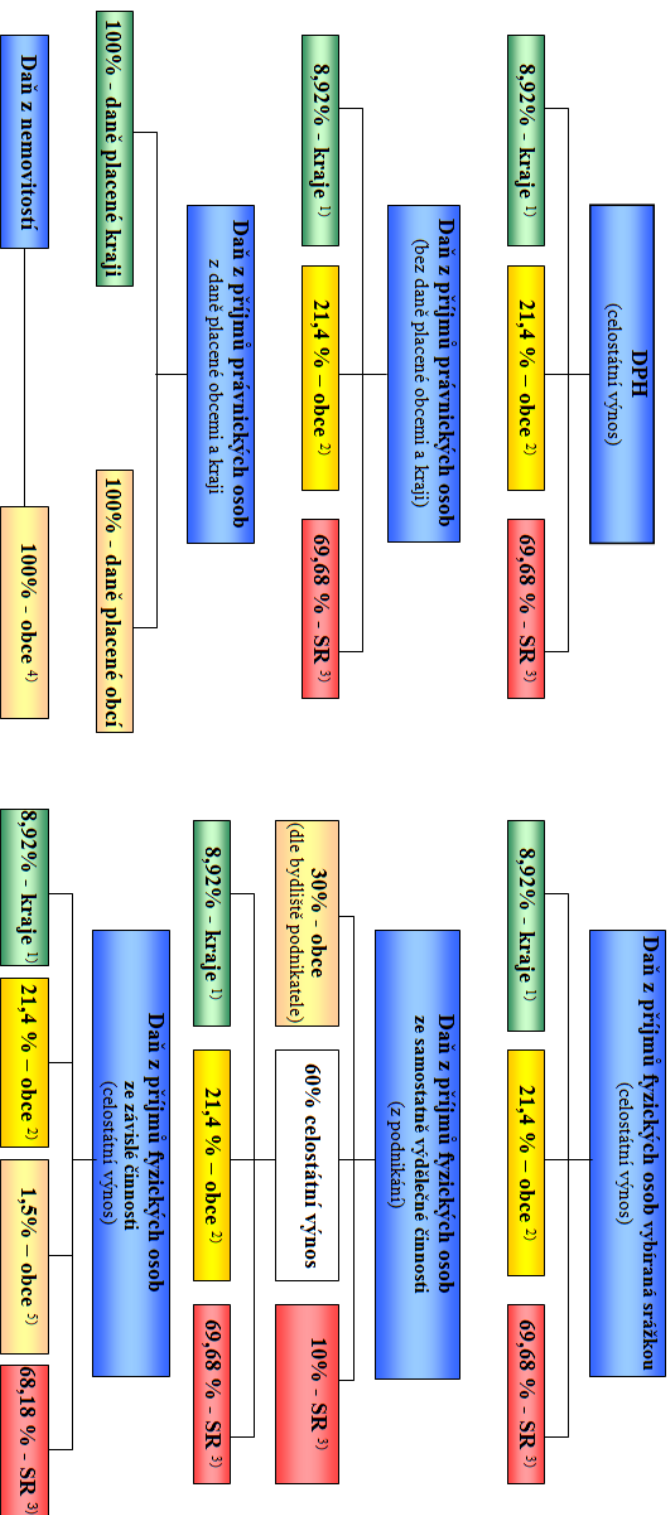
²⁾ Danové příjmy jsou rozdělovány na základě:

1. kritéria výměry katastrálních území obce
2. prostého počtu obyvatel v obci
3. násobků postupných přechodů

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejíž území se nemovitost nachází.
⁵⁾ Danové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od 1. 1. 2008 (bez sFDI, poplatků a pokut)

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní částí celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daněvé příjmy jsou rozdělovány na základě:

1. kritéria výměry katastrálních území obce
2. prostého počtu obyvatel v obci
3. násobků postupných předhodů

³⁾ Příjmy srážkou
rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.
⁵⁾ Daněvé příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s mísou výkonu práce v obci.